

ו' בטבת, תשפ"א
21 דצמבר, 2020

לכבוד
גב' אסנת מרום
רשות החשמל

שלום רב,

תגובת התאחדות התעשייתיים ואיגוד לשכות המסחר לשימוע עדכון שנתי לתעריף החשמל 2021 לצרכני חברת חשמל

השימוש בחשמל, מהווה מרכיב משמעותי מסך העלויות הכולל של המגזר העסקי, ולפיכך, לכל הפחתה במחירי החשמל השלכות משמעותיות על יוקר המחיה במדינת ישראל, וכושר התחרות של המשק הישראלי מול העולם.

לאור כניסתם לשימוש של מאגרי הגז הטבעי, ירידת שער הדולר, וירידת מחירי הדלקים, ניתן להוריד את תעריפי החשמל אף יותר מהמתוכנן במסמכי השימוע. תכנון נכון ומקצועי של משק החשמל, תוך כדי הצבת יעדים ברורים ותוכניות פעולה, יאפשרו יישום מטרות אלו, למען טובת כלל האזרחים והעסקים במדינת ישראל.

להלן פירוט עמדתנו:

1. ייקור תעריפי החשמל כתוצאה מגידול השימוש באנרגיות מתחדשות -

משק החשמל הישראלי מרחיב את השימוש באנרגיה מתחדשת, אנרגיה זו מבורכת מבחינה סביבתית אך גורמת לנזק ישיר לכלל צרכני החשמל במדינת ישראל. העלייה המצטברת בתעריף החשמל כתוצאה ישירה של השימוש באנרגיה מתחדשת עומדת על 1.4% לשנת 2021, עלייה זו מצטרפת לעלויות קודמות בתעריפי החשמל בשנים האחרונות, כתוצאה ישירה של השימוש באנרגיה מתחדשת.

רשות השמל אינה מספקת מידע מקצועי וברור בנושא כה חשוב, ובכך נוצרת פגיעה משמעותית במידע הזמין לצרכנים, בעוד הציבור עוסק בשאלה: כמה חשוב הקידום המהיר של השימוש באנרגיה מתחדשת? רשות החשמל מתעלמת מתפקידה החשוב להצגת הנתונים לציבור ומקבלי החלטות:

א. סיכום נתוני העבר: רשות החשמל לא מציגה נתונים מפורשים, בכמה עלו תעריפי החשמל באופן מצטבר מראשית השימוש באנרגיות מתחדשות ועד היום, באופנים הבאים:

1. באופן ספציפי בתעריף לצרכן הבודד – כמה תשלום עודף בממוצע אחוזי, עלה התעריף לצרכן הבודד כתוצאה מהשימוש באנרגיה מתחדשת על פני גז טבעי?
2. באופן כולל לכלל הצרכנים – כמה באופן כולל שילמו צרכני החשמל עבור ייצור החשמל באנרגיה מתחדשת על פני גז טבעי? (מהו התשלום העודף הכולל).

ב. סיכום נתונים עתידיים: רשות החשמל אינה מציגה במסמכי השימוע, תחזיות מקצועיות, בכמה צפוי להתייקר תעריף החשמל לצרכן הקצה בכל שנה עתידית, בהתאם ליישום מדיניות הממשלה להגדלת שיעור השימוש באנרגיה מתחדשת לשיעורים גבוהים בסדרי גודל של כ- 30%.

בנוסף, במסמך מקצועי של רשות החשמל מאוגוסט 2020 בשם "הגדלת יעדי ייצור החשמל באנרגיות מתחדשות לשנת 2030" אינו מפרט דיו את ההשפעה של יישום אנרגיה מתחדשת על הצרכן הבודד, זאת למרות התייחסות לניתוח עלות תועלת. חסרים גרפים המציגים את העלות העודפת בכל שנה לצרכן הבודד, כתוצאה מהגדלת השימוש מ- 10% אנרגיה מתחדשת לכ- 30% אנרגיה מתחדשת, על פני גז טבעי.

נשאלת השאלה, בכמה צפויים לעלות באחוזים בכל שנה תעריפי החשמל לצרכן הבודד, בגלל השימוש באנרגיה מתחדשת על פני גז טבעי?

מתחשיב שערכה התאחדות התעשייתיים ואיגוד לשכות המסחר נמצא כי סך כלל העלות העודפת בשנת 2021, כתוצאה מהשימוש באנרגיה מתחדשת צפוי לחצות את רף המיליארד ₪ (בהשוואה לייצור מקביל של אותה כמות חשמל בגז טבעי), ובכך לפגוע באופן קשה בציבור הצרכנים אשר נאלצים לשלם עלויות אסטרונומיות ומיותרות.

כפי שצינו בשימועים קודמים, חייבת להתקבל החלטה כי אם המדינה מתעקשת על יישום אנרגיה מתחדשת, שבמהותה יקרה יותר ונפרשת על פני מספר שנים, אזי יש להשית את הסבסוד ע"י המדינה בלבד, ולהימנע מפגיעה ישירה בצרכני החשמל.

בעוד טכנולוגיות האנרגיה הירוקה מתקדמות ונעשות זולות, הציבור הישראלי יאלץ לשלם תשלומים גבוהים לאורך השנים במקום להמתין להיותה של טכנולוגיה זולה ויעילה. ראוי להדגיש כי גם בחוזים החדשים, בהם עלות הייצור נמוכה באופן יחסי, יש לקחת בחשבון את הגידול בעלות הגיבוי, עלות האגירה, ועלות הקמת התשתיות, זאת במקביל לחלופת ייצור החשמל בגז, וירידה במחירי הגז הטבעי.

לאור האמור לעיל, ראוי כי הכרה במכסות נוספות של אנרגיה ירוקה, תתרחש רק בתנאי שמכסות אלו לא צפויות להביא לגידול עתידי בתעריפי החשמל.

2. שיעור רזרבה גבוה הגורם להשתת עלויות עודפות על צרכני החשמל-

מהנתונים שפורסמו עולה כי, כפי שחזה מבקר המדינה¹, לא תוקנו הליקויים בדבר עודף כושר הייצור במשק ולכן קיימות רזרבות בהספק הייצור בגובה של למעלה מ- 33% בתקופת חורף 2021. נזכיר כי כבר בשנת 2010 קבע שר האנרגיה "כי הספק הייצור הנדרש במשק הוא 17-20% יותר מההספק הנדרש"². קביעת רזרבה בשיעור עודף מטילה עלויות עצומות ומיותרות על צרכני החשמל.

¹"משרד האנרגיה ורשות החשמל לא תיקנו את הליקויים שעליהם הצביע משרד מבקר המדינה בדוחותיו הקודמים בדבר עודף כושר הייצור במשק.. הרזרבה במשק בשנים 2017-2014, אשר נקבעה ל-20% מעבר לשיא הביקוש, גבוהה במידה ניכרת משיעור זה, וצפויה להיות גבוהה עד שנת 2020 (וייתכן שאף לאחר מכן) ועשויה אף להגיע לכ- 35% (מבקר המדינה, דוח שנתי 68א (2017) "חברת החשמל לישראל בע"מ")
²מבקר המדינה, דוח שנתי 68א (2017) "חברת החשמל לישראל בע"מ"

נדרש מרשות החשמל לפעול בהקדם לתיקון הליקויים בכדי להחזיר את משק החשמל לטווח הרצוי, ולהימנע מבזבז מיותר של כספי הציבור. החריגה בשיעורי הגיבוי נובעת, בין היתר, מכך שמשק החשמל פועל תקופה ארוכה ללא תכנית פיתוח מאושרת. בנוסף, רשות החשמל מפרטת במסמכי השימוע כי אחת הסיבות לגידול בשיעור הגיבוי היא השימוש באנרגיות מתחדשות, אך במקביל הרשות ממשיכה לקדם פריסה משמעותית של אנרגיות מתחדשות, תוך כדי פגיעה מתמשכת בצרכני החשמל הנאלצים לשאת בנטל ההולך וגדל של עלויות הגיבוי.

לאור האמור לעיל, יש להקטין את שיעורי הגיבוי ולהתאימו לשיעור של 17%-20%, ולהימנע מהכנסת טכנולוגיות ייצור חשמל אשר מגדילות את שיעורי הגיבוי, ללא אמצעי אגירה מתאימים, ולבנות תכנית פיתוח מקצועית אשר תמנע יישום של שיעורי גיבוי כה גבוהים הגורמים לבזבז כספי צרכני החשמל.

3. הפחתת העלות המוכרת בשל השלמת מכירת תחנת "רמת חובב" -
ההפחתה בגין מכירת רמת חובב מסתכמת ב- 2.4 מיליארד ₪. הפחתה זו מתחלקת חצי במקטע הייצור וחצי במקטע ניהול המערכת. לשיטתנו, ההפחתה כולה צריכה להיות במקטע מנהל המערכת, ולא בייצור, מכיוון ומדובר בעלות הונת.

4. חוב עבר בגין פנסיה -
מסמכי השימוע מפרטים כי חוב העבר בגין עלויות פנסיה המשויכות למקטע הייצור, מסתכמות בסך של 128 מיליוני ₪. חוב זה מועמס על התעריף המערכתי לשנת 2021, בעוד נכון היה כי חוב זה יועמס על רכיב הייצור.

5. בקשה להצגת תגובה בע"פ בפני מליאת הרשות -
אנו מבקשים שיועבר אלינו בטרם הדיון במליאת רשות החשמל, המסמך המוגש על ידי הצוות המקצועי למליאה כמענה לתגובתנו, ובנוסף אנו מבקשים להציג את עמדתנו בפני מליאת הרשות בע"פ.